

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr.94 din 16.02.2022

Dosarul nr. 556/2021

Petiție nr.5009/02.07.2021

Petenți:

în calitate de părinți ai minorului

Reclamată: Școala privată ALETHEEA

Obiect: Discriminarea unui minor cu autism pe criteriul apartenenței la o categorie defavorizată - dizabilitate - prin restrângerea accesului la educație de către instituția de învățământ: Școala privată ALETHEEA

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și domiciliul petentului

1

2.

reprezentată convențional prin S.C.A. „Corobană și Asociații”, cu sediul ales pentru comunicarea tuturor actelor la adresa din Splaiul Unirii nr. 16, Muntenia Business Center, et. 8, cam. 802, sector 4, București

Numele și domiciliul reclamatei

3. Școala privată ALETHEEA, cu sediul în Str. Drumul Piscul Moșului nr. 10, Sector 1, București

II. Citarea părților

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000), s-a îndeplinit procedura de citare.

III. Susținerile părților

Susținerile petenților

5. Petenții, în calitate de părinți ai minorului C.E.M., arată că, în luna februarie 2021, au început procedurile pentru înscrierea minorului în clasa 0 pentru anul școlar 2021 - 2022, în cadrul mai multor școli private care și-au promovat oferta educațională ca fiind una incluzivă pentru copii cu autism, afecțiuni de care suferă minorul.

6. Una dintre școlile contactate a fost Școala Privată Aletheea, acreditată de Ministerul Educației Naționale pentru învățământ primar și, în urma discuțiilor cu reprezentanții școlii, aceștia au propus ca minorul să fie supus unei proceduri de observație pentru a verifica dacă

se poate integra în standardele școlii, standarde care însă nu le-au fost comunicate transparent în niciun moment al procesului.

7. Minorul a fost supus unui proces netransparent de evaluare pe parcursul a 5 zile, în perioada 01-05 februarie 2021, prin plasarea acestuia la ore în cadrul unor clase deja formate. La aceste sesiuni, minorul a fost prezent la școală alături de dna. A.M., în calitate de însoțitor (shadow), persoană care poate depune mărturie cu privire la modalitatea de desfășurare a presupusei evaluări, absența oricărui interes pentru integrarea efectivă a minorului și lipsa unui proces de evaluare transparentă a competențelor și abilităților sale, precum și lipsa interesului cadrelor didactice de a ține cont de nevoile sale speciale de integrare. În urma acestei evaluări, Școala Privată Aletheea a refuzat admiterea minorului printr-un e-mail din data de 8 februarie 2021, pe criteriul faptului că minorul este o persoană cu dizabilități, suferind de autism, iar școala nu dorește să realizeze niciun fel de eforturi pentru integrarea acestuia în mediul în care sunt acceptați doar copii "normali".

8. Conținutul e-mailului:

„Dragi părinți,

Vă transmit în continuare feedbackul și decizia echipei responsabile de admiterea elevilor în privința lui E.

În zilele în care a fost în perioada de acomodare, s-a observat faptul că E. a întâmpinat dificultăți în a urmări și a se concentra pe activitățile realizate în clasă (nu a reușit să realizeze fișele unde erau activități de colorat sau de desenat). De asemenea, nu au existat momente de participare activă la ore (nu a ridicat mâna să răspundă sau să comunice o anumită nevoie). În ceea ce privește relaționarea cu ceilalți, nu a existat nicio inițiativă de a interacționa cu colegii sau cu profesorii.

Având în vedere toate cele menționate anterior, considerăm că, în acest moment, E. nu are abilitățile necesare specifice clasei pregătitoare. Așadar, ținând cont de toate acestea, de bariera lingvistică (faptul că reacționează mult mai bine la instrucțiunile date în limba engleză) și de intervenția personalizată de care are nevoie în acest moment, recomandarea noastră este să vă orientați către o școală mai potrivită cu nevoile lui.

Îi dorim lui E. succes în continuare și un parcurs care să îi aducă mereu curiozitatea și dorința de a învăța lucruri noi!

Vă mulțumim pentru înțelegere și cooperare!

Toate cele bune,

D.N.

Departament Admitere,,

9. Petenții consideră că refuzul înscrierii în clasa 0 - învățământ primar de către unitatea de învățământ acreditată de stat și supusă dispozițiilor legii educației naționale reprezintă o restrângere a dreptului la educație și discriminare pe criteriul apartenenței la o categorie defavorizată, în conformitate cu dispozițiile legii educației naționale, ale OG nr. 137/2000, ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, Cartei sociale europene și Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, ratificată prin Legea nr. 221/2010.

10. În drept, petenții invocă dispozițiile Convenției Europene a Drepturilor Omului, art. 14, Cartei sociale europene, art. 15 și 17, prevederile OG nr. 137/2000, art. 2 alin.1, art.2 alin.4 și art.11, Metodologia de înscriere a copiilor în învățământul primar pentru anul școlar 2021-2022, art. 35.

11. Prin punctul de vedere depus cu adresa nr.6758/03.09.2021, petenții consideră că școala se face vinovată de absența unei proceduri clare de admitere pentru copiii cu cerințe

educaționale speciale ("CES") definite de existența unor criterii obiective în acest sens, ce creează cadrul luării unor decizii arbitrare în ceea ce privește admiterea copiilor la unitatea de învățământ.

12. Faptul că minorul a fost "evaluat" prin raportare la criterii aplicabile unor copii fără CES este evident și din cuprinsul Chestionarului de admitere pe care reclamata l-a pus la dispoziția părinților minorului, cu solicitarea de a fi completat în cadrul procesului de evaluare. În cadrul Chestionarului de admitere întrebările au vizat în parte abilitățile sociale specifice unor copii fără CES, iar răspunsurile "negative" au fost sancționate de către reclamată, nu doar în procesul de evaluare, ci chiar în răspunsul formulat.

13. Din moment ce Comitetul european al drepturilor sociale ("CEDS") a susținut că „integrarea copiilor cu dizabilități în școlile de masă ar trebui să fie norma, iar instruirea în școlile speciale trebuie să fie excepția” (CEDS, Mental Disability Advocacy Center (MDAC)/Bulgaria, reclamația nr. 41/2007 din 03 iunie 2008, punctul 35) și că statele nu beneficiază de o marjă largă de apreciere în ceea ce privește tipul de școală pentru persoanele cu dizabilități, acestea trebuind să fie școli de masă” (CEDS, Acțiunea Europeană a Persoanelor cu Dizabilități (AEH)/Franța, reclamația nr. 81/2012, 11 septembrie 2013, punctul 78.), este evident faptul că reclamata, în calitate de unitate de învățământ acreditată, are obligația pozitivă de a asigura integrarea reală, efectivă, a copiilor cu CES. prin asigurarea personalului calificat, a logisticii necesare etc.

14. Din oferta educațională, precum și din celelalte înscrisuri depuse de reclamată, nu rezultă faptul că învățătorii au urmat cursuri speciale, seminare, workshop-uri sau altele asemenea, care să îi facă apti de a asigura instruirea efectivă a copiilor cu CES.

15. Prin concluziile scrise depuse cu adresa nr.7083/23.09.2021, petenții arată că, în cadrul susținerilor din data de 09.09.2021 au fost ridicate probleme cu privire la terminologia utilizată de către părți cu referire la handicap și CES - copil cu cerințe educaționale speciale. În mod absurd, reclamata a ajuns să susțină argumente din care s-ar deduce că minorul nici măcar nu este o persoană cu handicap și nici cu cerințe educaționale speciale, motivat de lipsa unui certificat care să ateste aceste cerințe, invocând astfel un pretins valid argument pur formal, procedural, care însă contrazice chiar dispozițiile legii.

16. În realitate, minorul este o persoană cu handicap și cu cerințe educaționale speciale, astfel cum aceste persoane sunt definite de lege, chiar în absența unui certificat în acest sens. Întrucât petenții au resurse financiare suficiente pentru a suporta costurile îngrijirii minorului cu handicap și CES, nu au recurs la mecanismele de suport statal, fără ca acest lucru să poată fi reținut împotriva minorului în ceea ce privește cazul de discriminare. Astfel, potrivit art. 2 alin. (2) lit d) din Ordinul nr. 1985/2016 *privind aprobarea metodologiei pentru evaluarea și intervenția integrată în vederea încadrării copiilor cu dizabilități în grad de handicap, a orientării școlare și profesionale a copiilor cu cerințe educaționale speciale, precum și în vederea abilitării și reabilitării copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale*, „copiii cu handicap și/sau CES sunt și copiii neîncadrați în grad de handicap și neorientați școlar sau profesional de către COSP, aceștia fiind copii care au simultan dizabilități și CES, pentru care părinții/reprezentantul legal nu solicită orientare școlară și nici încadrare în grad de handicap., Ca urmare, în temeiul art. 2 alin. (2) litera d) din Ordinul nr. 1985/2016, minorul este un copil cu handicap și CES, iar această terminologie poate fi folosită în privința lui împreună cu toate drepturile prevăzute de lege.

17. Cu privire la situația minorului, reclamata susține chiar în apărările sale și în toată corespondența purtată cu părinții că minorul este, în opinia lor, o persoană care suferă de

autism și are cerințe educaționale speciale, în urma simplei observații a comportamentului său în zilele de evaluare. Existența handicapului și a cerințelor educaționale speciale este astfel aparentă și a existat discriminare pe aceste criterii.

18. În cadrul ședinței din 09.09.2021 s-a ridicat problema calificărilor însoțitoare minorului și mai exact a lipsei calificărilor prevăzute de lege, motiv pentru care școala nu ar fi putut susține integrarea minorului. Textul legii nu solicită însă nicio calificare formală a însoțitorului.

Acest lucru este stabilit de dispozițiile art. 64 alin. (2) din Ordinul nr. 1985/2016, astfel:

An. 64 (2) Facilitatorul menționat la art. 63 alin. (2) Ut. d) poate fi unul dintre părinți, asistentul personal, pentru copiii cu grad de handicap grav, o persoană numită de părinți față de care copilul are dezvoltată o relație de atașament sau un specialist recomandat de părinți/reprezentantul legal. Ca urmare, facilitatorul poate fi orice persoană cu care copilul are dezvoltată o relație de atașament, fără să existe criterii stabilite de lege pe care această persoană trebuie să le îndeplinească.

19. Reclamata a recunoscut în susținerile sale că nu există nicio procedură internă de integrare a copiilor cu cerințe educaționale speciale, susținând doar, cu încălcarea tuturor dispozițiilor naționale și europene în vigoare, că poate să refuze admiterea unui copil cu tulburări din spectrul autist pe criteriul necesităților educaționale speciale, întrucât reclamata nu este o "școală specială". Aceste susțineri sunt în contradicție cu obligațiile prevăzute de lege ca școlile, inclusiv cele private, să facă eforturi demonstrate pentru integrarea persoanelor cu handicap și cerințe educaționale speciale. (cauza Cam împotriva Turciei (cererea nr. 51500/08, decizia din 23 februarie 2016).

20. Reclamata a susținut în apărările sale existența unor criterii academice de admitere în școală care nu au fost atinse de minor ca justificând inexistența cazului de discriminare. În acest sens, reclamata invocă dispozițiile art. 11 alin. (4) din OG nr. 137/2000, pe care le interpretează însă complet eronat. Textul de lege nu permite instituirea unor criterii privind cunoștințele sau rezultatele anterioare care să ducă prin ele însele la un refuz pe criteriul apartenenței la o categorie defavorizată întrucât categoria în cauză nu va putea niciodată atinge aceste criterii. (a se vedea cauza Horváth și Kiss împotriva Ungariei -cererea nr. 11146/11, Decizia din 29 ianuarie 2013), un caz privind plasarea copiilor romi în școli speciale în temeiul unor teste de verificare a cunoștințelor și abilităților intelectuale presupuse a fi neutre, dar care nu au ținut cont de apartenența copiilor la o categorie defavorizată și limitarea oricărui bias în evaluare, inclusiv prin instituirea unor criterii diferite de evaluare a copiilor din categorii defavorizate. În această cauză, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat faptul că statul avea obligații pozitive de a anula o istorie de segregare rasială în școli speciale. CEDO a observat, de asemenea, că statul avea obligații specifice pozitive pentru a evita perpetuarea discriminării anterioare sau a practicilor discriminatorii mascate în cadrul unor teste presupuse a fi neutre.

Mai mult, Curtea a acceptat deja în cauzele anterioare că o diferență de tratament poate lua forma unei discriminări prin instituirea unei politici sau măsuri generale care, deși formulată în termeni neutri, discriminează un grup (cauza D.H. și alții împotriva Republicii Cehe, cererea nr. 57325/00, Decizia din 13.11.2007).

21. Petenții solicită constatarea cazului de discriminare pe criteriul apartenenței la o categorie defavorizată - dizabilitate - persoană cu autism - prin restrângerea accesului la educație și sancționarea reclamatei cu amendă contravențională.

Susținerile reclamatei

22. Prin punctul de vedere depus în data de 26.07.2021 Școala Aletheea arată că este o instituție de învățământ privată, acreditată de Ministerul Educației și Cercetării, aflată în top 10 cele mai bune școli private după ponderea mediilor generale de 9,5 și peste obținute la Evaluarea Națională și că are propriul Regulament de Organizare și Funcționare, conceput și implementat în deplină concordanță cu Oferta educațională.

23. Aletheea a promovat și a cultivat în mod constant dreptul la educația copiilor fără a restricționa accesul copiilor pe motiv de boală ori dizabilitate. În acest sens, la Aletheea au fost admiși, de-a lungul vremii - și sunt și în prezent înscriși - copii care au avut/au tulburări din spectrul autist, tulburări speciale de învățare (dislexie, discalculie, disgrafie), sindrom Asperger, ADHD, hiperactivitate, tulburări neurologice de dezvoltare, tulburări de atașament, inclusiv copii cu handicap locomotor, prezentând în detaliu cazurile respectivilor minori. .

24. În toamna anului 2020 petentul E.C. a contactat telefonic Școala Aletheea pentru a se interesa de condițiile de înscriere pentru copilul său minor, în clasa pregătitoare. Cu prilejul acestui prim contact școala a fost informată despre faptul că este vorba despre un minor cu dizabilități.

25. Prin Corespondența din data de 01.10.2020, doamna D.N. din cadrul Departamentului admiteri al Aletheea a comunicat domnului E.C. pașii obligatorii pentru orice copil pentru înscriere împreună cu Oferta Educațională a Școlii Aletheea care se regăsește și pe site-ul școlii <https://www.aletheea.ro/>. Pașii obligatorii indicați presupuneau vizitarea campusului școlar, semnarea ofertei educaționale, achitarea taxei de aplicare și completarea chestionarelor, acomodarea cu filosofia Aletheea prin participarea 5 zile consecutive la cursuri, întâlnirea/discuția online cu consilierul școlar și comunicarea feedback-ului. Prin aceeași corespondență s-au indicat și criteriile de admitere care urmau a fi avute în vedere:

- (a) nivelul de integrare în clasă,
- (b) participarea la sarcinile școlare,
- (c) interesul pentru activitățile de grup și individuale, precum și
- (d) cooperarea cu cadrele didactice și personalul din școală.

Ulterior, a avut loc etapa vizitării campusului școlar, ca pas necesar în cadrul procedurii de admitere. Petenta ne-a transmis că minorul nu mai merge la școală (că a fost retras), deoarece nu dorește să poarte mască, iar părinții nici nu își doresc predare on line.

26. Prin corespondența din data de 25.01.2021, mama minorului a transmis Chestionarul de admitere 2021 - 2022 . Din răspunsurile oferite a rezultat că minorul nu reușește să socializeze, că îi este caracteristic faptul că preferă să se joace singur, că nu are un prieten bun, că vorbește și înțelege mult mai bine limba engleză. De asemenea, din acest chestionar transpare atitudinea subiectivă a familiei care a învinovățit unitatea de învățământ cu care a interacționat anterior pentru lipsa de comunicare, pentru faptul că învinovățea shadow-ul pentru orice greșală, pentru că nu-și asumau absolut nimic și pentru că aveau o atitudine violentă față de copil.

27. Ulterior, în săptămâna 1-5 februarie 2021, copilul a participat la perioada de acomodare, ca etapă obligatorie a procedurii de admitere, cu un însoțitor (shadow). Prin corespondențele din 01.02.2021 și 03.02.2021 școala a solicitat petentului să transmită Oferta educațională semnată și o copie a cărții de identitate a părintelui care semna primul document, însă petenții au rămas în pasivitate. Ulterior, părinții au avut o întâlnire Online cu consilierul școlar care l-a observat pe E. pe parcursul perioadei de acomodare, ocazie cu care au discutat pe baza chestionarului de admitere completat de către părinți și a celor observate de către echipa educațională pe parcursul perioadei de acomodare.

28. În data de 08.02.2021 școala a transmis către dl. E.C. feedback-ul negativ de înscriere al copilului relevând:

(1) lipsa abilităților necesare specifice clasei pregătitoare (dificultățile întâmpinate în urmărirea și concentrarea asupra activităților derulate în clasă, lipsa de participare activă la ore prin ridicarea mâinii pentru a răspunde ori pentru a comunica o nevoie, orice lipsă de inițiative în a interacționa cu colegii ori profesorii),

(2) existența unei bariere lingvistice (reacția mult mai bună a copilului la instrucțiunile acordate în limba engleză, Asociația nefiind o școală cu predare în engleză) și

(3) nevoia de intervenție personalizată, recomandând identificarea unei școli mai potrivită nevoilor copilului.

29. Prin răspunsul din 08.02.2021, dl. E.C. a transmis școlii un e-mail nepoliticos exprimându-și nemulțumirea față de neînscrierea copilului său la școală.

30. Petenții se plâng de faptul că standardele școlii nu le-ar fi fost prezentate, în niciun moment, în mod transparent dar această alegație este contrazisă de corespondența purtată cu aceștia, premergătoare parcurgerii procedurii.

Petenților li s-a prezentat - încă de la bun început, cu bună-credință, deschidere și în mod previzibil - pașii necesari pentru înscriere.

31. În acest context, art. 11 alin. (4) din Ordonanța nr. 137/31.08.2000 degajă ideea că nu poate exista o discriminare prin simplul fapt al prestabilirii unor condiții de înscriere, decât dacă respingerea ar viza un criteriu interzis. Or, în cazul de față este vorba tocmai de neîndeplinirea unor condiții de înscriere de către copilul petenților, neraportate la criteriul dizabilității.

32. Oferta educațională a Școlii Private Aletheea se regăsește și pe site-ul <https://www.aletheea.ro/> - unde sunt menționați pașii de admitere.

33. Copilul a participat la perioada de acomodare împreună cu un însoțitor (shadow), iar personalul Aletheea a comunicat permanent cu familia copilului (comunicarea fiind esențială), inclusiv prin stabilirea unei discuții prealabile începerii efective a perioadei de acomodare solicitată de petent în afara pașilor de admitere, la cererea petentului E.C., toate acestea pentru găsirea unei soluții care să respecte interesul superior al copilului. Nu s-a găsit aceeași dorință de comunicare eficientă din partea petentului căruia i s-a solicitat în 2 rânduri (prin corespondențele din 01.02.2021 și 03.02.2021) să transmită Oferta educațională semnată și o copie a cărții de identitate a părintelui care semna primul.

34. Criterii de admisibilitate au fost reluate ulterior prin e-mailul din 21.01.2021 comunicat petentului și care a avut ca scop indicarea următoarei etape a procedurii. De asemenea, acestea au fost singurele criterii avute în vedere la efectuarea caracterizării comunicate petentului. Dacă nu i s-ar fi dat nicio șansă copilului, atunci nu ar fi avut sens ca Aletheea să comunice petenților procedura de înscriere, să urmeze procedura și, implicit, să creeze premisele vizitării campusului și participării la cele 5 zile consecutive de cursuri.

35. Împrejurarea că minorul a fost plasat în clase deja formate este firească în contextul unei școli funcționale, în condițiile în care transferul s-ar fi efectuat începând cu semestru 2, în condițiile în care finalitatea era tocmai acomodarea minorului la un colectiv deja format, în clasa din care urma să facă parte în cazul unui feedback pozitiv.

36. Semnificativ este faptul că feedback-ul negativ se coroborează cu propria caracterizare a părinților din chestionarul completat în prealabil de unde rezultă că minorul nu reușește să socializeze, că îi este caracteristic faptul că preferă să se joace singur, că nu are cel puțin un prieten bun și că vorbește și înțelege mult mai bine limba engleză. Nu transpare din corespondența prin care s-a oferit feedback-ul faptul că Aletheea nu ar fi dorit să facă eforturi

pentru integrarea copilului în mediul în care ar fi acceptați doar „normali”. Ceea ce sugerează petenții la nivel subiectiv este că și-ar fi dorit să i se aplice copilului lor alte criterii și nu cele aplicabile tuturor copiilor. Or, în realitate, criteriile menționate în mod transparent sunt aplicate tuturor copiilor.

37. Din unicul înscris depus la dosar în susținerea petiției formulate, reiese faptul că neînscrierea copilului a fost rezultatul lipsei abilităților necesare specifice clasei pregătitoare (dificultățile întâmpinate în urmărirea și concentrarea asupra activităților derulate în clasă, lipsa de participare activă la ore prin ridicarea mâinii pentru a răspunde ori comunica o nevoie, orice lipsă de inițiativă în a interacționa cu colegii ori profesorii), barierei lingvistice (reacția mult mai bună la instrucțiunile acordate în limba engleză, Asociația nefiind o școală cu predare în limbă străină) și nevoii de intervenție personalizată. Prin urmare, neînscrierea copilului minor s-a datorat exclusiv nepromovării celor 3 criterii mai sus evidențiate. Criteriul dizabilității - invocat în mod circumstanțial de petentă - nu a stat la baza refuzului înscrierii copilului, nefiind nicăieri menționat în corespondența depusă de petenți. Aceasta cu atât mai mult cu cât starea de sănătate a copilului a fost comunicată chiar cu prilejul primului contact telefonic, iar școala a demarat procedura de admitere, comunicând petenților materialele informative.

38. În perioada de acomodare de 5 zile consecutive ca parte a pașilor necesari pentru înscriere a rezultat lipsa abilităților necesare proprii clasei pregătitoare, existența barierei lingvistice (Aletheea își bazează activitatea educațională pe Curriculumul național românesc unde profesorii și elevii se exprimă în limba română, desigur cu excepția disciplinei limba engleză, în vreme ce copilul se descurcă mai bine în engleză), dar și necesitatea unei intervenții personalizate. Toate acestea reprezintă justificări obiective, unitatea de învățământ nefiind potrivită nevoilor actuale ale minorului.

39. Reclamata solicită Colegiului Director să constate că, în speță, nu se întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare (lipsa legăturii de cauzalitate între criteriul invocat și faptele sesizate, sub aspectul pretensei încălcări a dreptului la educație.).

IV. Cadrul legal aplicabil

40.- O.G 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

- **Ordinul CNCD nr.144/2008 privind procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor**

- **Constituția României, art 32;**

- **Legea educației nr. 1/2011;**

- **Legea nr.151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate**

- **Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate - art. 4, alin. 4), alin. 5) și alin. 6), Secțiunea 1**

- **Convenția Europeană a Drepturilor Omului**

- **Metodologia de înscriere a copiilor în învățământul primar pentru anul școlar 2021-2022**

Jurisprudență

V. Motive de fapt și de drept

41. Colegiul director reține faptul că petentul reclamă discriminarea unui minor cu autism pe criteriul apartenenței la o categorie defavorizată - dizabilitate - prin restrângerea accesului la educație de către instituția de învățământ Școala privată ALETHEEA.

42. În analiza faptelor prezentate, Colegiul director al CNCD reține următoarele:

O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Astfel se poate considera discriminare:

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

43. Legea educației naționale nr. 1/2011 are, prin principiile care o guvernează, o relevanță deosebită pentru promovarea incluziunii școlare:

- principiul echității — în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare;
- principiul relevanței — în baza căruia educația răspunde nevoilor de dezvoltare personală și social-economice;
- principiul eficienței — în baza căruia se urmărește obținerea de rezultate educaționale maxime, prin gestionarea resurselor existente;
- principiul asigurării egalității de șanse;
- principiul incluziunii sociale;
- principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia;
- principiul participării și responsabilității părinților;

44. În cazul prezentat, deși petenții consideră că fiul lor este discriminat prin faptul că i s-a refuzat înscrierea la Școala privată ALETHEEA, motivele invocate de unitatea de învățământ au fost unele obiective, fără legătură cu apartenența minorului la categoria persoanelor cu dizabilități. Astfel, din interacțiunea ce a avut loc în perioada de acomodare, a rezultat lipsa abilităților necesare proprii clasei pregătitoare, existența barierei lingvistice (copilul se descurcă mai bine în engleză), și necesitatea unei intervenții personalizate.

45. Pe site-ul școlii reclamate există postate condițiile în ceea ce privește copiii cu CES. *„În cazul în care copilul are cerințe educative speciale (CES), Școala Aletheea își rezervă dreptul de a solicita părinților evaluare complexă și orientare școlară (emisă de CMBRAE). În cazul copiilor cu cerințe educaționale speciale (având certificat de orientare școlară), decizia de admitere va fi luată ținând cont de următoarele criterii:*

- *evaluarea gradului de suport educațional special care trebuie acordat copilului;*
- *existența personalului calificat de însoțire și sprijin educațional.,,*

46. Prin adresa nr. 5209/07.12.2021, CNCD a solicitat Ministerului Educației să comunice dacă au fost elaborate standardele specifice de formare în psihoterapia pentru persoanele cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări mintale asociate (potrivit art. 8 din Legea nr.151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate) și dacă aceste standarde se aplică în mod unitar atât școlilor din sistemul de stat cât și școlilor private.

47. Prin adresa nr.9795/27.12.2021, Ministerul Educației a comunicat că, prin Ordinul nr. 968/5194/1945/714/2016 au fost aprobate Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate.

La art. 4, alin. 4), alin. 5) și alin. 6), Secțiunea 1 - Servicii specializate de sănătate din ordinul menționat mai sus, „evaluarea psihiatrică este evaluarea realizată de către medicul specialist conform standardelor medicale în vigoare. Evaluarea psihologică precede în mod obligatoriu diagnosticul medical și se realizează, la recomandarea medicului specialist, de către psihologul atestat în specialitatea psihologie clinică, în condițiile Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, cu modificările ulterioare, și a actelor normative subsecvente acestora. După integrarea informațiilor obținute în urma evaluării psihologice, a examenelor paraclinice și a consultațiilor interdisciplinare, după caz, medicul specialist stabilește diagnosticul psihiatric, tratamentul psihofarmacologic și face recomandări către profesioniștii ce furnizează servicii complementare actului medical, după caz:

- a) profesioniștii care furnizează servicii conexe actului medical;
- b) serviciile educaționale adecvate în vederea orientării școlare și profesionale;
- c) serviciile publice de asistență socială.

Totodată, la art. 5, alin. 1) se stipulează că „ Planul de intervenție terapeutică va fi elaborat și supervizat de profesionistul acreditat în tehnici specifice de terapie comportamentală pentru persoanele cu tulburare de spectru autist.,,

48. De asemenea, Ministerul Educației precizează că, în conformitate cu prevederile art. 8, alin. 1) din Legea nr. 151/2010 privind serviciile specializate integrate de sănătate, educație și sociale adresate persoanelor cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări de sănătate mintală asociate, „Colegiul Medicilor din România, Colegiul Psihologilor din România și Federația Română de Psihoterapie elaborează standardele specifice de formare în psihoterapia pentru persoanele cu tulburări din spectrul autist și cu tulburări mintale asociate, care vor fi cuprinse în normele metodologice de aplicare a legii.”

49. Prin Hotărârea nr. 37/02.02.2022, pronunțată în dosar nr. 555/2021, având ca obiect posibila discriminare a copilului de către de unitatea de învățământ privat care a refuzat să îl înscrie la cursuri motivat de imposibilitatea reclamatei de a oferi suportul de care ar avea nevoie acesta, Colegiul director a stabilit că nu se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare (prin lipsa unei legături de cauzalitate între criteriul invocat și tratamentul aplicat copilului petentului, măsurile luate fiind justificate), din următoarele considerente:

1. Nu a existat un document care să ateste un diagnostic real al copilului;

2. Școala reclamată, Verita International School, este de profil limba engleză, iar elevul nu are un nivel corespunzător de pregătire în acest sens;

3. După evaluare, școala a constatat un ecart major între nivelul de dezvoltare a copilului și elevii clasei la care ar fi trebuit să fie înscris (vârsta biologică 8 ani, dezvoltarea la nivel de 3 ani). Sunt necesare fonduri suplimentare pentru a-l înscrie pe petent, resurse financiare pe care școala nu le deține.

4. La Școală sunt înscriși copii cu dizabilități.

50. În dosarul nr. 556/2021 se impune o similaritate a abordării analizei, din următoarele considerente:

1. În perioada de acomodare a fost constatată lipsa abilităților necesare specifice clasei pregătitoare (dificultățile întâmpinate în urmărirea și concentrarea asupra activităților derulate în clasă);

2. S-a stabilit că elevul nu poate trece cu ușurință peste bariera lingvistică (are reacții mult mai bune la instrucțiunile acordate în limba engleză), iar Asociația nu este o școală cu predare în limbă străină;

3. Există o nevoie de intervenție personalizată pentru ca elevul să se poată integra în clasa corespunzătoare vârstei sale;

4. Criteriul dizabilității nu a stat la baza refuzului înscrierii copilului;

5. Școala are înscriși copii cu dizabilități;

6. Părinții nu au prezentat un certificat emis de CMBRAE conform art. 50 din Legea învățământului.

51. Cele menționate mai sus au fost confirmate și de depozițiile martorilor audiați în cauză la termenele din data de 26.07.2021 (dna A.M), respectiv data de 07.10.2021 (dna B.S).

52. Din coroborarea elementelor de fapt și de drept prezentate, rezultă că fapta reclamată nu întrunește elementele constitutive ale discriminării, neexistând o legătură de cauzalitate între criteriul invocat și tratamentul aplicat copilului petentului în comparație cu alți copii aflați în situații similare. Astfel, Colegiul director va constata că, în speță, nu au fost încălcate dispozițiile art. 1 alin. 2 lit. e) pct. v, art. 2 alin.1 din O.G 137/2000.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Nu se întrunesc elementele constitutive ale faptei de discriminare (lipsă legătură de cauzalitate între criteriul invocat și tratamentul aplicat copilului petenților).
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul.

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 16.02.2022 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ANDREI – Membru, HORIA GRAMA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MARIA MOȚA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 28.02.2022

Redactată și motivată: M.M. și M.M

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.